

ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ФІЛОЛОГІЇ ТА ЖУРНАЛІСТИКИ

МАТЕРІАЛИ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

**СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ:
ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ПАРАДИГМИ
РОЗВИТКУ**

12–13 жовтня 2018 р.

м. Київ

УДК 316.77(063)
С 69

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Іщенко Наталія Анатоліївна, доктор філологічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної діяльності та інноваційного розвитку;
Кузьміна Світлана Леонідівна, доктор педагогічних наук, доцент, директор Навчально-наукового інституту філології та журналістики;
Свенцицька Еліна Михайлівна, доктор філологічних наук, професор, в.о. завідувача кафедри слов'янської філології і журналістики;
Авраменко Світлана Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри слов'янської філології і журналістики;
Семенець Ольга Сергіївна, кандидат філологічних наук, завідувач кафедри зарубіжної філології.

Соціальні комунікації: фундаментальні парадигми розвитку: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 12–13 жовтня 2018 р. – Київ: Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, 2018. – 104 с.

ISBN 978-966-916-657-9

У збірнику представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на міжнародну науково-практичну конференцію «Соціальні комунікації: фундаментальні парадигми розвитку», яка відбулася на базі Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського 12–13 жовтня 2018 р.

УДК 316.77(063)

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ ТА ЗАКОНОМІРНОСТІ РОЗВИТКУ КОМУНІКАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ СУСПІЛЬСТВА

Собокар І. І. Графічний компонент сатиричного журналу «Перець» часів хрущовської відлиги	5
Короткова В. А. Історія та закономірності розвитку Event-індустрії в Україні	10

НАПРЯМ 2. КОМУНІКАТИВНІ ПРАКТИКИ СУЧАСНИХ СПІЛЬНОТ І ГРУП

Вербовська Л. С. Інформаційний простір державних органів України (на прикладі Одеської прокуратури)	15
Оларенко О. В. Проблема цифрової захисти женщин-журналісток	21
Сиваш К. О. Поклоніння як патологічна практика ефекту залученості аудиторії з медіа-персоною	26
Филипчук С. В. Провідні речники УГКЦ як генератори дискурсу іхньої соціально значимої комунікації	31

НАПРЯМ 3. СОЦІОКОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Бут К. О. Інфотейнмент як комплексний інструмент маніпуляцій	38
Жукова Н. В. Візуалізація контенту в пар-діяльності як соціокомунікативні технології в інформаційному суспільстві	43

НАПРЯМ 4. СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ: АКТОРИ І ПРОЦЕСИ

Машків О. С. Масовізація українського суспільства крізь призму соціальних мереж	49
--	----

НАПРЯМ 5. МЕДІАКОМУНІКАЦІЇ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Барановська А. С. Функції шрифтів у рекламному дизайні	55
---	----

Бідун А. В. Співпраця «агентів книги» під час проектування елементів книжкового контенту	61
Гаркавенко Ю. С. Трансформація ролі газетної фотографії в сучасних ринкових умовах.....	67
Гриценко М. О. Громадянська журналістика в Україні: перспективи розвитку.....	70
Кияницька Є. О. Роль медіакомунікації у формуванні публіцитного капіталу організації різних форм власності.....	77
Сидоренко А. В. Телебачення: методи впливу на аудиторію	82

**НАПРЯМ 6. ПРОФЕСІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ
ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ СФЕРИ
СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

Лісневська А. Л. Міждисциплінарні зв'язки у контекстному навчанні журналістів.....	87
---	----

**НАПРЯМ 7. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ
В РІЗНИХ ІНСТИТУЦІЙНИХ
І ПОВСЯКДЕННИХ КОНТЕКСТАХ**

Воробель В. О. Аналіз професійної діяльності провідних друкованих ЗМІ США сьогодні.....	94
--	----

**НАПРЯМ 1. ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ
ТА ЗАКОНОМІРНОСТІ РОЗВИТКУ
КОМУНІКАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ СУСПІЛЬСТВА**

Собокар І. І.,
*аспірант кафедри соціальних комунікацій
Мариупольського державного університету*

**ГРАФІЧНИЙ КОМПОНЕНТ САТИРИЧНОГО ЖУРНАЛУ
«ПЕРЕЦЬ» ЧАСІВ ХРУЩОВСЬКОЇ ВІДЛИГИ**

На території радянської України активним функціонуванням ха-
рактеризувався сатирично-гумористичний часопис «Перець», який
охопив різні історичні періоди, в тому числі добу правління Хрущо-
ва М. С. (1953–1964 рр.). Це видання відіграло передову роль у
створенні вітчизняної сатиричної публіцистики. Через міцний редак-
торський колектив, вдале об'єднання майстерних журналістів та ху-
дожників-карикатуристів читачі мали змогу два рази на місяць озна-
йомлюватися з якісними публікаціями, що зачіпали різноманітні ва-
жливі теми. Велика кількість науковців зазначає, що аналізований
альманах володів гармонійним поєднанням текстового та графічного
елементів, що доповнювали один одного. За графічне наповнення
журналу відповідала значна кількість неперевершених художників-
карикатуристів – О. Козюренко, Бе-Ша, К. Агніт, Л. Каплан, В. Гли-
венко, В. Григор'єв, А. Арутюнянц, С. Самум, М. Огнівцев, В. Чека-
нюк, І. Александрович, В. Литвиненко та ін.

головна. Світ телебачення – це особливий світ. Світ, який повинен зображати реальність, але реальність занадто банальна, тому ЗМІ конструюють свою повсякденну реальність. Реальність, в яку хочеться занурюватися людині.

Але такий вплив телебачення ставить ряд проблем перед суспільством. Інформація, що передається по телебаченню адаптована, укладена в рамки жанру. Вона вже готова до споживання масовим глядачем, її не треба осмислювати. Це так зручно в сучасному світі, де постійно не вистає часу ні на що, особливо на довгі роздуми. Для більшої частини населення телебачення досі є головним джерелом інформації про світ і це ставить проблему раціонального осмислення телевізійної інформації, проблему необхідності фільтрації інформації. В іншому випадку, людина просто розучиться думати.

Список використаних джерел:

1. Брайнт Дж.Томпсон Основи впливу ЗМІ. Київ, 2014. 150 с.
2. Ворошілов В. В. Маркетингові комунікації в журналістиці. Київ, 2015. 243 с.
3. Матвеева Л.В., Т.Я.Анікеева Т.Я., Мочалова Ю.В. Психологія телевізійної комунікації. Харків, 2016. 315 с.
4. Пашутін Д.Ю. Роль і місце телебачення в сучасному медіапросторі. Одеса, 2016. 98 с.
5. Харріс Р. Психологія масових комунікацій. Київ, 2014. 448 с.

НАПРЯМ 6. ПРОФЕСІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ СФЕРИ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

Лісневська А. Л.,

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри журналістики та нових медіа
Київського університету імені Бориса Грінченка*

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ У КОНТЕКСТНОМУ НАВЧАННІ ЖУРНАЛІСТІВ

Контекстне навчання є однією з домінуючих умов підготовки фахівця у вищому навчальному закладі, що пов'язане із інтеграцією знань і форм соціального та професійного досвіду. Зазначені процеси впливають на зміст вищої освіти, що «обумовлена цілями та потребами суспільства і складається з системи знань, умінь і навичок, професійних, світоглядних і громадянських якостей, що має бути сформована в процесі навчання з урахуванням перспектив розвитку суспільства, науки, техніки, технологій, культури та мистецтва [3, с. 1]. Керування змінами змісту освіти та підвищення її якості не тільки можливе, але й необхідне для збереження специфіки системи освіти як джерела розвитку суспільства.

Диференціація наук об'єктивно породжує необхідність протилежного процесу – інтеграції наукового знання, а тому існує протиріччя між об'єктивно необхідною інтеграцією у професійній підготовці фахівця та протидіючою диференціацією дисциплін. Задачі синтезу

діяльності слухачів змісту й умов професійної діяльності фахівців. Особливу увагу звернено на реалізацію поступового поетапного переходу студентів до базових форм діяльності більш високого рангу: від навчальної діяльності академічного типу до квазіпрофесійної діяльності (ділові й дидактичні ігри) і потім до навчально-професійної. Як засоби реалізації теоретичних підходів у контекстному навчанні запропоновано використати методи контекстного (активного) навчання [2].

Цікаве втілення контекстної моделі навчання ми можемо побачити у Стратегії розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка на 2018–2022 роки, в якій зазначено, що для забезпечення реалізації Нової освітньої стратегії необхідно впровадити модель практико-орієнтованого навчання студентів (аудиторія – центри компетентностей – реальне робоче місце) [9, с. 3]. Тобто механізм підвищення якості освіти, що прописаний у Стратегії, чітко втілює положення нового Закону України про вищу освіту, в якому мова йдеться про автономію вищих навчальних закладів та акцентується увага на поєднанні освіти з наукою та виробництвом [3].

Шлях вирішення проблеми підвищення якості освіти в сучасних умовах полягає в тому, що програма будь-якої навчальної дисципліни повинна містити такий теоретичний матеріал, який максимально наближений до практичних запитів конкретної професії. Зміст теоретичних предметів професійного циклу треба формувати, виходячи з практичних потреб виробництва. Якщо перший шлях веде від теорії до практики, то другий – від професії до теорії. Спільною основою різних методик стає професійний контекст. Варто підкреслити необхідність

наукового знання призводять до необхідності переходу від «вивчення сукупності часткових явищ до розгляду інваріантних концепцій і принципів, що узагальнюють наукове знання» [4, с. 3]. Цей процес повинен супроводжуватися зміцненням дисциплінарних зв'язків усередині й між ними. Міждисциплінарні зв'язки не тільки дозволяють установити своєрідні «містки» між навчальними дисциплінами, але й на основі спільності змісту цих дисциплін побудувати цілісну систему навчання, що дозволяє вичленувати як основні елементи змісту освіти, так і взаємозв'язки між навчальними предметами.

Інтегрована система навчання дозволяє скоротити термін професійного навчання (за рахунок виключення дублювання матеріалу, що вивчається, акцентування уваги на основному, суттєвому) й досягти «25-0% економії об'єму освітніх послуг і матеріальних витрат» [1, с. 40]. Принцип міждисциплінарної інтеграції повинен виступати як «основний механізм оптимізації структури моделі знань і системи дисциплін, який перетворює всю систему підготовки на теоретичний, технологічний і методичний засіб побудови моделей професійної діяльності» [10, с. 17]. Отже, міждисциплінарні зв'язки, їх інтегральне використання у контекстному навчанні дозволяє охопити всі сторони предметна, явища або процесу, що вивчається, а також забезпечити спадкоємність в освіті.

Концепція контекстного навчання за А. Вербицьким ґрунтується на теорії діяльності, згідно з якою засвоєння соціального досвіду здійснюється в результаті активної діяльності суб'єкта, в якій втілені такі принципи: активність особистості, проблемність, єдність навчання й виховання, послідовне моделювання у формах навчальної

міждисциплінарних *стадковених* зв'язків [2]. З позиції теорії контекстного навчання основна мета будь-якої професійної освіти – формування цілісної моделі професійної діяльності майбутнього фахівця. Проте з точки зору реальної педагогічної практики існують труднощі реалізації цієї концепції. Одна з них полягає в тому, що форми навчальної діяльності не адекватні формам засвоєваної професійної діяльності. Щоб сформувати фахівця, треба забезпечити перехід від одного типу діяльності (пізнавального) до іншого (професійного) з відповідною зміною потреб, мотивів, цілей, дій, засобів, предметів і результатів. Такі відмінності у змістовому наповненні ланцюгів структури навчальної і професійної діяльності необхідно нівелювати, розвиваючи міждисциплінарні зв'язки за рахунок включення до програм фахових дисциплін інтегрованих тем і блоків.

Відповідно до цього, за допомогою викладачів фахових дисциплін, пов'язаних з роботою журналіста над новинним відеопродуктом ми визначили стрижневі поняття у змісті фахових дисциплін, найбільш значимі для майбутньої професійної діяльності журналістів й було складено глосарій телевізійного репортера. Усі контрольовані словники, класифікатори, тезауруси, онтології й метамоделі є засобами, що допомагають структурувати, класифікувати, моделювати поняття і зв'язки, які відносяться до предметної області. Це становить інтерес для певної групи осіб [8]. У нашому випадку мова йде про глосарій телерепортера, який допомагає структурувати й моделювати поняття і зв'язки, що становлять галузь телевізійної журналістики, операторської й сценарної майстерності, майстерності ведучого в кадрі, а також безпосередньо телевізійного репортера.

Для більш детального розгляду цього аспекту проблеми ми наводимо приклад класифікації міждисциплінарних зв'язків за М. Пешковою, згідно з якою зв'язки бувають прямі (суттєві) і непрямі (інструментальні). Прямий зв'язок об'єднує навчальний матеріал різних дисциплін єдністю понять, законів, що використовуються. Один і той самий зміст навчального матеріалу вивчається спочатку в одній дисципліні, потім його можна зустріти в іншому курсі, але в дещо іншому аспекті й з іншими висновками. Звичайно, не можливо повністю уникнути дублювання навчального матеріалу, але його необхідно використати з метою створення взаємозв'язку різних дисциплін. Непрямі зв'язки полягають у використанні в іншій дисципліні раніше вивченого навчального матеріалу як допоміжного засобу для отримання нових даних [9]. На прикладі такого роду зв'язків нижче ми наводимо основний зміст блоку навчального матеріалу, який було включено у процес фахової підготовки майбутніх журналістів (телевізійних репортерів) з використанням міждисциплінарних зв'язків в навчально-методичному посібнику, який містить глосарій [5]. Також цікавим прикладом використання міждисциплінарних зв'язків у контекстному професійно-орієнтованому навчанні є навчання у центрах компетентності Інституту журналістики Університету Грінченка та навчально-виробничої майстерні Астудія Таки проєкти Астудії як «Живе місто», «Словопис». «Комунікабель» є прикладом втілення майбутніми журналістами набутих знань та навичок з телевиробництва, які вони отримали у процесі вивчення декількох фахових дисциплін, у сучасний відеоконтент конвергентного спрямування.

Значення приклад діяльності навчально-методичної майстерні Астудії як надає можливість повноцінного впровадження міждисциплінарних зв'язів у навчальний процес, головна мета якого – подолати межі окремих дисциплін і розвивати широкі уявлення на основі міждисциплінарного підходу. Це передбачає застосування різноманітних технологій і моделей інтегрованого контекстного навчання.

Таким чином, механізм встановлення міждисциплінарних зв'язків з метою формування цілісної моделі професійної діяльності майбутнього фахівця за рахунок включення до програм фахових дисциплін інтегрованих тем і блоків та створення глосарію журналіста (телевізійного репортера) та навчання студентів у професійно-спрямованих центрах компетентності є конкретним механізмом підвищення якості вищої освіти журналіста в сучасних умовах.

Список використаних джерел:

1. Бекренев А., Михелькевич В. Многоступенчатые структуры интегрированных систем образования. Высш. образование в России. 1996. № 3. С. 37 –50.
2. Вербицкий А. А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход. М.: Высш. шк. 1991. 207 с.
3. Закон України «Про вищу освіту». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/ed20150529__ (дата зверення 8.10.2018).
4. Лин-Бей Н. П. Взаимосвязь теории и практики в подготовке лучшего специалиста. Теория и практика физической культуры. 2003. № 9. URL: (дата зверення 8.10.2018). <http://lib.sportedu.ru/press/tpfk/2003n9/p11-12.htm> (дата зверення 6.10.2010).

5. Лісневська А.Л., Коженовська Т.О. Мистецтво телевізійного репортажу: навч.-метод. посіб. для студ. з напрямку підготовки «Кіно-, телемистецтво» та «Тележурналістика». Луганськ. ДЗ «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». 2013. 189 с.

6. Пешкова М. А. Межпредметные связи в технологическом обучении школьников: URL: <http://www.it-n.ru/Attachment.aspx?Id=131210> (дата зверення 2.04.2013).

7. Рутерфорд Шауна (Shauna Rutherford), Университет библиотеки Калгарі: Barclay, Donald (ed). 1995. – Teaching Electronic Information Literacy: A How-To-Do-It Manual. – New York: Neil Schuman. – P. 63–64). пер. Е.С. Кузминой. URL: <http://www.minervaplus.ru/docs/theaur.htm> (дата зверення 23.10.2013).

8. Сайт Інституту журналістики КУБГ. URL: http://ij.kubg.edu.ua/struktura/tsentry-kompetentsii.html#_

9. Стратегія (програма) розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка на 2018–2022 рр. URL: http://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/documents/bgku_development_strategy_2018-2022.pdf (дата зверення 2.10.2018).

10. Щедровицкий Г. П. Организационно-деятельностная игра как новая форма и метод активного обучения и воспитания в вузах и ИПК. Организационно-деятельностная игра: сборник текстов. Из архива Г. П. Щедровицкого М. 2005. Т. 9 (2). URL: <http://www.fondgr.ru/gp/biblio/rus/55> (дата зверення 12.11.2010). 5 б. 8. 910. 11